

# INTERNREVISIONENS ÅRSRAPPORT

Revisionsår 2014

## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<b>1</b>	<b>INLEDNING</b>	<b>3</b>
<b>2</b>	<b>UTFÖRT ARBETE ENLIGT REVISIONSPLANEN 2014</b>	<b>3</b>
2.1	Granskningar.....	3
2.2	Övrigt revisionsarbete .....	4
2.3	Rådgivningsaktiviteter.....	5
2.4	Övrigt.....	5
2.5	Nedlagda resurser/tid .....	5
<b>3</b>	<b>RAPPORTER 2014</b>	<b>6</b>
3.1	Åtgärder vidtagna efter KOM/ECA-rapporter .....	6
3.2	Självutvärdering av hantering av import av vissa vapen och militär utrustning .....	7
3.3	Styrning av projekt .....	9
3.4	Handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld .....	11
3.5	Handläggningstider och balanser vid Tullkrim-avdelningarna .....	12
3.6	Avi Im/Ex (från 2013 års revisionsplan) .....	14
3.7	Årsredovisning 2013.....	15
3.8	Delårsrapport 2014 .....	15
3.9	initialkontroll vid automatklarering - prisvalidering och handelsstatistik 16	
3.10	Hantering av oberoende och jäv .....	17
3.11	Tullverkets certifiering av externa system.....	18
3.12	Hantering av tjänstepistoler (Vapenhanteringen) .....	18

<b>3.13</b>	<b>Utbildningsverksamheten.....</b>	<b>20</b>
<b>3.14</b>	<b>Granskning av systemförvaltning, .....</b>	<b>21</b>
<b>3.15</b>	<b>Sammanställning och analys av lämnade rekommendationer .....</b>	<b>23</b>
<b>4</b>	<b>UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDE AV BESLUTADE ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV INTERNREVISIONENS REKOMMENDATIONER</b>	<b>24</b>
<b>4.1</b>	<b>Revisionsåren 2009-2012 .....</b>	<b>24</b>
<b>4.2</b>	<b>Revisionsåret 2013 .....</b>	<b>25</b>
<b>4.3</b>	<b>Revisionsåret 2014 .....</b>	<b>25</b>
<b>5</b>	<b>RESULTAT AV INTERNREVISIONENS ARBETE</b>	<b>26</b>
<b>5.1</b>	<b>Riskområde 2014 för internrevisionens egna arbete .....</b>	<b>26</b>
<b>5.2</b>	<b>Övriga resultat 2014 .....</b>	<b>26</b>
<b>6</b>	<b>INTERNREVISIONENS KVALITETSARBETE</b>	<b>27</b>
<b>6.1</b>	<b>Intern kvalitetsbedömning.....</b>	<b>27</b>
<b>6.2</b>	<b>Extern kvalitetsbedömning .....</b>	<b>28</b>
<b>7</b>	<b>Organisatoriskt oberoende .....</b>	<b>28</b>

## 1 Inledning

Enligt intern regel om riktlinjer för internrevisionen ska internrevisionen varje år upprätta och överlämna en årsrapport till generaltulldirektören. Årsrapport ska bl.a. innehålla en sammanfattning av de revisioner som ingått i årets revisionsplan samt status för de åtgärder generaltulldirektören beslutat med anledning av tidigare års lämnade rekommendationer.

I denna årsrapport redovisas sammanfattande iakttagelser och rekommendationer för granskningar genomförda för revisionsåret 2014 och uppföljning görs av beslutade åtgärder för rekommendationer lämnade för granskningar genomförda under revisionsåren 2009-2013 samt första halvåret 2014. En beskrivning lämnas också av internrevisionens resultat för 2015 samt det kvalitetsarbete som internrevisionen har bedrivit under året.

## 2 Utfört arbete enligt revisionsplanen 2014

### 2.1 Granskningar

Internrevisionen har under 2014 genomfört 8 revisioner (7) och 7 (6) rådgivningsgranskningar. En revision och en rådgivningsgranskning är ännu inte helt slutförda. En revision har flyttats till revisionsåret 2015.

2014 års revisionsplan	Expedieringsdatum	Beslut om åtgärder har fattats av GD
<b>Revisioner</b>		
Åtgärder vidtagna efter KOM/ECA-rapporter, STY 2014-331	26 juni 2014	X
Självutvärdering av hantering av import av vissa vapen och militär utrustning, STY 2014-254	1 juli 2014	X
Styrning av projekt, STY 2014-631	28 november 2014	
Handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld, STY2014-699	9 januari 2015	
Processorientering (överflyttad till revisionsplanen 2015)	-	
Handläggningstider och balanser vid Tullkrim-avdelningarna, STY 2014-295	27 juni 2014	X
Tullverkets enhet för kommunikationsövervakning	Ej klar	
Avi ImEx, STY 2014-155 (från 2013 års revisionsplan)	27 juni 2014	X
<b>Rådgivning</b>		
Årsredovisning STY 2014-90 och delårsrapport STY 2014-556	14 februari 2014 1 augusti 2014	X X
Initialkontroll vid automatklarerung, STY 2014-571	12 december 2014	
Hantering av oberoende och jäv, STY 2014-555	7 november 2014	X
Tullverkets godkända externa EDI-system ( kallad certifiering av externa system i revisionsplanen 2014), STY 2014-500	11 december 2014	

Åtgärder vidtagna efter granskningar av Datainspektionen och JO. STY 2014-833	Ej klar	
Uppföljningsgranskning av den granskning som internrevisionen genomförde 2010 om Lag och regeltolkning inom myndighetsutövningen, STY 2014-557	22 oktober 2014	PM inga rekommendationer lämnades

Tre rapporter från 2013 års revisionsplan var inte klara vid upprättande av 2013 års årsrapport.

2013 års revisionsplan	Expedieringsdatum	Beslut om åtgärder har fattats av GD
<b>Revisioner</b>		
Hantering av tjänstepistoler, STY 2013-687 ( omnämnd som Vapenhanteringen i revisionsplanen)	18 februari 2014	X
Utbildningsverksamheten, STY 2013-637	18 mars 2014	X
Granskning av systemförvaltning, STY 2013-762	25 mars 2014	X

Enligt internrevisionsförordningen ska internrevisionen granska om ledningens interna styrning och kontroll är utformad så att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen. Dessa krav är

- verksamheten ska bedrivas effektivt
- enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- resultatet av verksamheten ska redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- myndigheten ska hushålla väl med statens medel.

I de granskningar som internrevisionen har genomfört under 2014 har klassificerats vilka krav som granskningen omfattar. En granskning kan ha omfattat fler än ett krav. De krav som omfattas av genomförda granskningar fördelas i enlighet med nedan

Krav enligt 3 § myndighetsförordningen	Antal granskningar
Effektivitet	2
Gällande rätt	10
Tillförlitlig redovisning	2
Hushålla väl med statens medel	1

## 2.2 Övrigt revisionsarbete

I internrevisionens riskanalys hade sex områden identifierats för bevakning. Internrevisionen har särskilt följt dessa områden under året. Slutsatserna av bevakningarna har arbetats in i riskanalysen som ligger till grund för revisionsplanen 2015.

Under året har en riskanalys tagits fram som underlag för revisionsplanen 2015. Löpande uppdateringar av riskanalysen har genomförts under året.

Uppföljning av tidigare års iakttagelser har genomförts i samband med upprättande av denna årsrapport. Se avsnitt 4 nedan.

Internrevisionen deltog i Europeiska kommissionens besök den 19-23 maj 2014.

### 2.3 Rådgivningsaktiviteter

Förutom de rådgivningsgranskningar som angetts ovan har internrevisionen under året genomfört oplanerade rådgivningsaktiviteter bl.a. inom områdena intern styrning och kontroll, riskhantering och redovisningsfrågor.

### 2.4 Övrigt

Under året har internrevisionen anordnat ett gemensamt möte för erfarenhetsutbyte med kollegorna vid Finlands och Norges Tullverk. Ytterligare ett erfarenhetsutbyte har genomförts med kollegorna vid Skatteverket, Försvarsmakten, Domstolsverket och Rikspolisstyrelsen.

### 2.5 Nedlagda resurser/tid

Under 2014 har internrevisionen bestått av tre revisorer och en chef (chefen slutade sin anställning 28 november 2014), Nedlagd arbetstid har varit 5 759 timmar (2013 6 003 timmar och 2012 5 709 timmar).

Nedan lämnas uppgifter om nedlagd tid jämfört med budget samt föregående års fördelning.

Aktivitet	Timmar 2013	Timmar 2014	Budget 2014
Revisioner	4 317	3 722	3 000
Planering och uppföljning	223	336	160
Rådgivning	782	1 297	2 480
Kompetensutveckling	462	468	480
Övrigt	219	236	280

Av tabellen framgår att antalet nedlagda timmar för revisioner överstiger den tid som budgeterats för 2014. Delvis kan det förklaras med att färre timmar redovisats för rådgivning. Tid som redovisats på revision skulle således ha redovisats på rådgivningsaktiviteter. En längre sjukskrivning för en revisor har också påverkat antalet redovisade timmar jämfört med allokerad budget.

### 3 Rapporter 2014

I det följande görs en kort sammanfattning av internrevisionens iakttagelser i de granskningar som genomfördes för revisionsåret 2014. Endast de rekommendationer som bedömts ha hög risk redovisas och beskrivs nedan. För en fullständig bild med komplett beskrivning av internrevisionens iakttagelser, bedömningar och rekommendationer hänvisas till de enskilda rapporterna.

#### 3.1 Åtgärder vidtagna efter KOM/ECA-rapporter

Granskningens syfte har varit att bedöma Tullverkets interna styrning och kontroll av genomförandet och uppföljning av beslutade åtgärder efter kommissionens och revisionsrätten rapporter.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen

- Säkerställer Tullverkets rutiner en ändamålsenlig hantering av de rekommendationer som lämnas av kommissionen och revisionsrätten?
- Hur säkerställer Tullverket att de åtgärder som utlovats genomförs och att de genomförs i tid?
- Finns tydliga och ändamålsenliga uppföljningsrutiner inom olika nivåer (strategiska respektive operativa) i verksamheten?
- Har åtgärder vidtagits enligt plan och har vidtagna åtgärder i handlingsplanen lett till att man har kommit tillräta med bristerna?
- Vilka åtgärder vidtas om åtgärderna blir försenade och tidsplan inte hålls?

Europeiska kommissionen granskar Tullverket årligen för att säkerställa att Tullverket följer de regelverk som följer av medlemskapet i den Europeiska unionen. Under 2014 genomfördes ett besök granskades Tullverket av kommissionen två gånger. Kommissionens granskningar har olika inriktning varje år, men återkommande områden är A och B-räkenskaperna för att säkerställa att Sverige tillhandahåller unionens tullmedel fullt ut och i rätt tid.

Tullverket granskas även av Europeiska revisionsrätten. Revisionerna initieras via Riksrevisionen. Egentligen granskar revisionsrätten hur kommissionen kontrollerar medlemstaterna och hur EU:s medel används.

Internrevisionen har i granskningen gått igenom tidigare rapporter och annan dokumentation inom området. Intervjuer har genomförts med ansvarig personal inom EH och VLS. Under granskningen har totalt 15 intervjuer genomförts. Internrevisionen har även genomfört ett stickprov av utlovade åtgärder efter kommissionens och revisionsrättens rapporter från 2010 och framåt. Totalt har 34 åtgärder följts upp.

Internrevisionen har under granskningen noterat att Tullverkets hantering av utlovade åtgärder till kommissionen har förbättrats allteftersom. Roller och rutiner för de funktioner som är involverade vid revisionerna har blivit tydligare. Inom EH har det tagits fram en handledning

som stöd för arbetet inför, under och efter revisionerna och inom kort kommer en intern regel för hanteringsordningen beslutas av GD.

EH har infört en uppföljningsrutin i form av att respektive ansvarigt KC i samband med tertialredovisningen ska redogöra status för respektive åtgärd i den gemensamma åtgärdsplanen som tas fram efter varje revision.

Dokumentationen efter revisionerna har blivit mer strukturerad i form av att åtgärdsplaner och all dokumentation som berör revisionen samlas under en gemensam mapp.

Internrevisionens sammanfattande bedömning är att den interna kontrollen är god men kan förbättras i vissa avseenden enligt rekommendationerna nedan.

Av de rekommendationer som lämnades bedömdes ingen ha hög risk.

### **3.2 Självtvärdering av hantering av import av vissa vapen och militär utrustning**

Granskningen är ett led i att säkerställa att Tullverkets tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 150/2003 av den 21 januari 2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning uppfyller Europeiska kommissionens krav och därmed utgöra ett stöd för det intyg Tullverket ska skicka in till Kommissionen vart sjätte år. Granskningens syfte har varit att bedöma om tillämpningen av tullfrihet för vissa vapen och militär utrustning under perioden 2010-2014<sup>1</sup> uppfyller kommissionens krav på kontroll och övervakning.

Följande revisionsfrågor har formulerats:

- Genomförs ändamålsenliga kontroller vid beviljande av tillstånd för gynnsam tullbehandling avseende tullfrihet för vissa vapen och militär utrustning?
- Genomförs ändamålsenliga kontroller av deklarationer och varor som importeras med åberopande av tullfrihet för vissa vapen och militär utrustning?
- Är planerade kontrollaktiviteter genomförda och dokumenterade?
- Är genomförda kontroller utvärderade och har utvärderingen återkopplats och medfört förändringar i kontrollaktiviteterna?

Under merparten av den granskade perioden har TIM 2011:1 varit gällande. Det upphävdes dock den 2013-10-31 och under granskningen pågick ett arbete med att ta fram nya styrdokument. Internrevisionen konstaterar i granskningen att det för närvarande saknas interna styrdokument men att risken är liten för att det har påverkat Tullverkets tillämpning av regelverket.

---

<sup>1</sup> Senaste intyget skrevs i december 2009. Den period som granskats förtydligas därmed till 2010-2014 eftersom intyg redan skrivits för 2009. Tidigare formulering i internrevisionens granskningsplan var 2009-2014.



Försvarets materielverk (FMV) är behörig myndighet att utfärda det intyg som styrker att de importerade varorna ska användas av Sveriges militära styrkor. Internrevisionen konstaterar i granskningen att korrekt utfärdade och hanterade intyg är en nyckelkontroll och en väsentlig del av den interna kontrollen. Tullverket granskade intygsenheten på FMV 2011/12. Internrevisionen rekommenderar att en ny granskning av intygsenheten genomförs under 2015.

Vissa vapen och militär utrustning som importeras av, eller på uppdrag av, de myndigheter som ansvarar för det militära försvaret kan få tullfrihet. För att få tullfrihet krävs att den militära myndigheten som ska använda varorna har tillstånd till gynnsam tullbehandling. Internrevisionen gör bedömningen att handläggningen/beviljandet av tillstånd är tillfredställande. Vid tillståndsuppföljning på FMV konstaterades dock brister i handläggningen. Internrevisionen rekommenderar därför att Tullverket säkerställer att bristerna har rättats till vid en eventuell förnyelse av tillståndet.

Alla deklARATIONER, där tullfrihet för vissa vapen och militär utrustning åberopas faller ut i röd kanal vilket möjliggör en manuell kontroll av deklARATIONERNA. Kontrollnivån är därmed en nivå högre än vid den vanliga initialkontrollen med automatklarerings. Kontrollmöjligheterna är dock begränsade i initialkontrollen, bl.a. på grund av att det bara genomförs dokumentkontroll och av att det inte går att lägga spärren på förfarandekod. Det är därför viktigt att den uppföljning som genomförs av det deklarerade flödet är effektiv. Internrevisionen gör i granskningen bedömningen att efterkontrollen fungerar tillfredställande men rekommenderar att Tullverket överväger möjligheten att införa funktionalitet vid spärren så att det går att lägga spärren på förfarandekod.

Enligt TIM 2011:1 ska kontrollaktiviteter ha genomförts inom den granskade perioden. Internrevisionen kan konstatera att alla kontrollaktiviteter inte är genomförda fullt ut enligt TIM 2011:1, bl.a. har perioder för KC Klarerings kontrollaktiviteter varit kortare än bestämt. Utifrån utgångspunkten, att säkerställa att villkoren för tullfrihet för vissa vapen och militär utrustning är uppfyllda, gör dock internrevisionen bedömningen att kontrollaktiviteterna har legat på en acceptabel nivå. I bedömningen har hänsyn tagits till planerade revisioner 2014 och omfattningen av kontrollaktiviteter enligt de nya styrdokumenterna.

Utvärderingen har utvecklats allt eftersom den tillämpats. Internrevisionen gör i granskningen bedömningen att förutsättningarna för att upprätthålla och utveckla effektiva kontrollaktiviteter är goda.

Internrevisionens samlade bedömning är att Tullverkets tillämpning av rådets förordning (EG) nr 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning är tillfredsställande.

Av de rekommendationer som lämnades bedömdes ingen ha hög risk.

### 3.3 Styrning av projekt

Granskningens syfte har varit att bedöma om Tullverkets förändringsarbete bedrivs effektivt på taktisk och operativ nivå. För att få en balanserad och rättvisande bild har även den strategiska nivån omfattats av granskningen trots att de ursprungliga revisionsfrågorna inte omfattade den strategiska nivån.

- Finns det en tydlig utvecklingsmodell med tydliga avgränsningar för ansvar, roller?
- Leder styrningen till att effektiva utvecklingsformer väljs?
- Är utvecklingsformerna flexibla och är omfattningen anpassad till vad som ska uppnås med förändringen?

#### Styrmodellen för förändringsarbete

Tullverkets styrmodell för förändringsarbete verkar på tre nivåer: strategisk-, taktisk- och operativ nivå. Tullverkets ledningsgrupp styr förändringsarbetet på den strategiska nivån. Ledningsgruppen beslutar hur resurser ska fördelas till utvalda förändringsaktiviteter så att Tullverket uppnår de strategiska mål som ställts upp. Det taktiska förändringsarbetet bedrivs i programform. På den operativa nivån finns förändringsaktiviteterna projekt och genomförandeuppdrag.<sup>2</sup>

Internrevisionen konstaterar i granskningen att styrmodellen upplevs som komplicerad och omständlig. Brister finns i styrningen och prioritering vilket får negativa konsekvenser för Tullverkets möjlighet att uppnå strategiska mål. Internrevisionen rekommenderar att styrningen av, och inom, programmen utvecklas så att bättre koppling mellan allokerad budget/resurs och eftersträvad effekt /värderealisering uppnås. Internrevisionen konstaterar också att Tullverkets tillämpning av styrmodellen leder till att förändringsaktiviteter förskjuts och resurser inte används som planerat vilket i sin tur får konsekvenser för resurskoordineringen.

Styrmodell för förändringsarbete kräver att samtliga funktioner/roller samverkar, att rollerna är tydliga samt att alla förstår vad rollerna innebär. Internrevisionen anser att roller och mandat för utvecklingsstödet behöver utvecklas och det bör övervägas att ge utvecklingsstödet en tydligare och mer styrande roll. Kraven på att ha ett väl fungerande utvecklingsstöd kommer också att öka i och med att fler projekt driftsätts.

#### Kompetens och resurs

För att genomföra förändringsaktiviteterna i utvecklingsagendan behövs resurser och kompetens. Verksamheten är ansvarig för att resurs och kompetens finns tillgänglig och resurskoordinatorerna allokerar resurserna till den förändringsaktivitet som behöver resurserna. Internrevisionen konstaterar i granskningen att det är en begränsad grupp som bedöms ha nödvändig kompetens för att utföra ett uppdrag inom en förändringsaktivitet och rekommenderar att det genomförs kompetensöverföring för att bredda resursbanken, dvs. personalresurser som kan användas i projekt.

---

<sup>2</sup> Systemförvaltningsuppdrag är också en förändringsaktivitet men de omfattades inte av granskningen

Internrevisionen gör i granskningen bedömningen att det föreligger en avsevärd risk att Tullverket inte når sina strategiska mål eftersom det inte kommer att finnas tillräckligt med personalresurser med rätt kompetens. Även om riskområdena är kända bedömer internrevisionen att det inte vidtagits tillräckliga åtgärder för att säkerställa att det finns resurs/kompetens för att genomföra utvecklingsagendan och nå uppställda mål. Internrevisionen bedömer resurs och kompetensfrågan som mycket allvarlig och rekommenderar att Tullverkets förmåga att genomföra utvecklingsagendan inventeras och att en plan tas fram för hur resurs- och kompetensbehovet ska hanteras i förhållande till utvecklingsagendans strategiska mål. De brister som identifieras i resurs och kompetensbehovet bör också snarast åtgärdas.

### **Förändringsaktiviteter**

Det stora flertalet förändringsaktiviteter bedrivs i projektform enligt PROPS- modellen. Internrevisionen konstaterar i granskningen att PROPS-modellen är en ändamålsenlig utvecklingsform och att projektformen bör vara grunden för de förändringsaktiviteter som ska genomföras.

Internrevisionen konstaterar i granskningen att genomförandeuppdrag används i liten utsträckning, bl.a. för att komplexiteten underskattats vid beredning och val av utvecklingsform. Internrevisionen rekommenderar att avgränsningar och kriterier för genomförandeuppdrag bör utredas.

I granskningen har det framförts starka argument för att genomföra någon form av analys vid beredningen av underlag till en förändringsaktivitet och internrevisionen rekommenderar att det utreds hur och om en förberedande analys skulle kunna användas i beredningsprocessen.

Projektsponsorn ansvarar för att projektet levererar enligt förutsättningar och mål. Styrmodellen medför att mycket av det mandat som sponsorrollen normalt har i PROPS-modellen istället ligger på program och på ledningsgruppen. PROPS-modellen bygger på att sponsorn styr med tilldelad budget för att nå uppställda mål. Även om sponsorrollen fungerar idag gör styrmodellens uppdelning av ansvar och beslut att kravställningen blir otydlig vilket kan påverka effektiviteten för att uppnå projektets mål.

Internrevisionen konstaterar i granskningen att de flesta förändringsaktiviteter som drivs blir försenade och att det sker omfattande revideringar i den ursprungliga projektplanen, bl.a. av omfattning, tid eller resurs. Internrevisionen anser att projekten måste bli bättre på att hålla sig inom sin projektplan och att prioritera, delformulera eller lägga ner delar som inte är i linje med den effekt som ska uppnås. Internrevisionen gör bedömningen att det behövs någon form av oberoende avstämning för att säkerställa att projektet är på rätt kurs och rekommenderar att det införs en löpande granskning/avstämning vid genomförandet av projekt för att säkerställa att projektet håller sig inom de fastställda ramarna och den effekt som ska levereras.

I rapporten lämnades en rekommendation, som bedömdes ha hög risk.

- Internrevisionen rekommenderar att Tullverkets förmåga att genomföra utvecklingsagendan inventeras och att en plan tas fram för hur resurs- och kompetensbehovet ska hanteras i förhållande till utvecklingsagendans strategiska mål. De brister som identifieras i resurs och kompetensbehovet bör också snarast åtgärdas.

### **3.4 Handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld**

Granskningens syfte har varit att bedöma den interna styrningen och kontrollen vid handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld inom Effektiv handel.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen

- Finns det ändamålsenliga styrdokument för handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld och följs dessa?
- Är de kontrollaktiviteter som görs vid handläggning av betalningsfrister tillräckliga?

Enligt Tullverkets regleringsbrev 2014 mål 3 ska fastställda belopp betalas i sin helhet och inom utsatt tid. Tullverket ska upprätthålla en hög nivå på andel inbetalt belopp av fastställt belopp och minimera kreditförlusten. Tullverket har ett finansiellt villkor i regleringsbrevet att högst 10 miljoner kronor av förvaltningsanslaget får användas för administrativa misstag. I Tullverkets verksamhetsplan för 2014 finns en resultatindikator för målet; Anspråk på egna medel från Europeiska kommissionen avseende krav på ekonomiskt ansvar för administrativa misstag: 0 kronor.

Vid Europeiska kommissionens inspektionsbesök 2012 konstaterades att handläggning av betalningsfrister avseende fastställd tullskuld inte alltid följdes. Framför allt fanns det brister när det gällde indrivningsåtgärder när tullskuld inte betalats i tid. Konsekvensen av att Tullverket inte följer tidsfristerna i regelverket kan bli att Tullverket måste tillhandahålla tullskuld, som inte kan drivas in från den betalningsskyldige, till Europeiska kommissionen.

Internrevisionen har i granskningen gjort en genomgång av både externa regelverk och interna styrdokument som finns inom det granskade området. Intervjuer har genomförts med ansvarig personal inom Betalningsfunktionen. Internrevisionen har även gjort en genomgång av ett 30 tal pågående indrivningsärenden.

Internrevisionen noterade vid granskningen att området regleras av ett flertal regelverk (se avsnitt 3.1) och att det finns juridiska aspekter att ta ställning till vid handläggning av indrivningsärenden. Det har vid intervjuer framkommit att handläggare upplever det som problematiskt att handlägga vissa typer av ärenden på grund av att det finns oklarheter om vilka avtal och direktiv som gäller mot ett flertal länder och det finns ingen jurist som betalningsfunktionen direkt kan vända sig till vid frågeställningar.

Internrevisionen kan konstatera efter genomgång av styrdokumentet att det är svårt att få en fullständig bild av indrivningsprocessen eftersom beskrivningen är kortfattad och det saknas utförliga beskrivningar av väsentliga moment som ingår i processen. De tidsramar som används vid de olika aktiviteterna/momenten vid handläggningen framgår inte tydligt i rutinbeskrivningen. Internrevisionen noterade även att det i rutinbeskrivningen inte finns någon beskrivning av vilka uppföljningsaktiviteter som ska göras och hur uppföljningarna ska dokumenteras.

Under granskningen framkom att inte gjorts någon utvärdering av rutinerna för handläggning av indrivningsärenden och de tidsfrister som idag används för de olika aktiviteterna/momenten.

Vid de intervjuer som har gjorts har det framkommit att betalningsfunktionen är helt beroende av klareringen när det gäller handläggning av obetalda tullräkningar som avser oavslutade transiteringar. Betalningsfunktionen behöver invänta klareringens svar på namn- och adressuppgifter till garanten för att kunna skicka kravbrev till garanten, vilket tar lång tid.

Tullverket är beroende av uppgifter från Kronofogden för att kunna redogöra till Europeiska kommissionen om vilka exekutiva åtgärder respektive borgenärsåtgärder som gjorts i de olika ärendena. Tullverket har av Kronofogden efterfrågat om en sammanställning av genomförda åtgärder och tidpunkter för respektive gäldenär. Internrevisionen har under granskningen noterat att ett flertal möten har hållits med Kronofogden men att några konkreta lösningar ännu inte har åstadkommit.

Internrevisionens samlade bedömning efter genomgång av de interna styrdokumentet och rutinerna vid handläggning av obetalda tullräkningar och indrivningsärenden är att den interna styrningen och kontrollen kan förbättras

Av de rekommendationer som lämnades bedömdes ingen ha hög risk.

### **3.5 Handläggningstider och balanser vid Tullkriminalavdelningarna**

Under de senaste åren har antalet brottsutredare inom Tullverket minskat, ärendeinströmningen ökat och utredningarnas komplexitet vuxit. Detta har lett till längre handläggningstider och balanser inom Tullkriminalverksamheten. Ett antal utredningar har genomförts internt och problemen har uppmärksamats. Insatser/aktiviteter har vidtagits för att komma till rätta med problemen.

Denna granskning har syftat till att belysa den interna styrningen och kontroll för de aktiviteter som pågår för att minska balanserna och korta handläggningstiderna inom Tullkriminalen.

Tre revisionsfrågor besvaras i granskningen:

- Viken styrning och ledning förekommer för att minska balanser och korta handläggningstider inom de olika Tullkriminalavdelningarna?
- Vilka kontroller finns för att hantera balanser och handläggningstider?
- Har vidtagna åtgärder, lett till eller har förutsättningar att leda till, minskade balanser och kortare handläggningstider?

Tullverket har beslutat att ersätta de befintliga IT-systemen för brottmålsprocessen. Tullverket valde Pust, som utvecklades av Polisen. I februari 2014 beslutade dock Polisen att avveckla Pust. För Tullverkets del innebär detta att andra alternativ har fått övervägas. En utredning av möjliga vägar fram efter Pust har genomförts och tre alternativ kommer att utredas vidare. Internrevisionen har under granskningen fått ta emot många klagomål på nuvarande IT-stöd. Systemen överlappar och dubbelregistreringar behöver göras, vilket inte uppfattas som effektivt. Systemen är inte användarvänliga och det är svårt att få ut uppgifter till uppföljning ur systemen.

Under granskningen har internrevisionen fått uppgifter som tyder på att KC:na inte registrerar i systemen på samma sätt. Om registrering görs på olika sätt får det till följd att uppgifterna som finns i systemen inte är jämförbara.

Internrevisionen har under granskningen försökt att ta reda på hur många ärenden som är öppna och under utredning. Det har dock visat sig vara svårt att få fram några tillförlitliga och entydiga uppgifter om antalet öppna ärenden ur Tullverkets olika IT-stöd. Den statistik som internrevisionen har erhållit visar att det är många ärenden som är öppna och att ärendena dessutom är förhållandevis gamla. Antalet ärenden där utredning pågår är avsevärt färre. Enligt internrevisionens uppfattning är det svårt att avgöra huruvida antalet öppna ärenden är ett problem eller inte. Orsaken till det är att det inte finns några uppgifter om var i utredningskedjan ärendena ligger eller vilken sorts utredning som pågår. Statistiken kan således inte användas till att avgöra hur stor arbetsinsats/resursåtgång som återstår i de öppna ärendena, vilket enligt internrevisionen är en väsentlig brist.

Under granskningen har uppgifter om handläggningstider begärts men internrevisionen har konstaterat att handläggningstider inte tas fram. Enligt internrevisionen är kännedom om handläggningstiderna en av de viktigaste komponenterna för att ärendehandläggningen/utredningarna vid Tullkriminalavdelningar ska kunna ledas och styras. Som det är i dag vet man inte om ärendebalanserna beror på att det är för få utredare eller om utredningarna tar för lång tid.

KC:na har prövat att arbeta med olika varianter av balansgrupper men inte balansgrupper som är permanenta/fasta och helt öronmärkta för att "beta av" äldre ärenden. Internrevisionen anser att möjligheten att åstadkomma resultatförbättringar är beroende av att resurser helt avsätts för att arbeta med äldre ärende. Så snart dessa resurser tas i anspråk för annat kommer resultatförbättringar inte att uppnås.

Internrevisionen har under granskningen identifierat några väsentliga kontroller (åtgärder som syftar till att "se till att allt stämmer") som förekommer på området. FU-ledarens ärendeuppföljning och åldersanalysen av öppna ärenden ser internrevisionen som två viktiga kontroller i Tullverkets handläggning av brottsutredningar. Granskningen har dock visat att dessa kontroller inte fungera på avsett sätt.

KCGM har utvecklat en accessdatabas i form av en ärendelogg. Tanken är ärenden ska delas ut via systemet och utredaren ska föra sin logg där. Utredaren får på så sätt en digital logg/överblick på sina ärenden och händelser i dessa. Utredarens närmaste chef kan få en bättre överblick av resursläget och belastningen per utredare och grupp. Dessutom kan databasen räkna ut olika ledtider. Systemet är färdigutvecklat men har inte implementerats eftersom IT-avdelningen har haft synpunkter på valet av programvara och förordar en annan lösning. Frågan har lyfts till chefen för IT-avdelningen.

I rapporten lämnades en rekommendation, som bedömdes ha hög risk.

- Internrevisionen rekommenderar att Tullverket snarast fattar beslut om anskaffande av ett nytt IT-stöd för brottmålsprocessen.

### **3.6 Avi Im/Ex (från 2013 års revisionsplan)**

Hösten 2009 riktade EU:s revisionsrätt hård kritik mot Tullverkets användning av förenklingen "lokalt klareringsförfarande med notering i bokföringen". Som ett svar på denna kritik tog Tullverket fram systemet Avi ImEx.

Avi ImEx gäller för företag som använder *lokalt klareringsförfarande med notering i bokföringen*. Vid import/export skickar företagen en avisering till Tullverket som kräver godkännande av Tullverket innan företagen får frigöra varorna. Inom 11 dagar efter frigörandet ska företagen sedan inkomma med en kompletterande deklaration till Tullverket.

Införandet av Avi ImEx har medfört flera fördelar för Tullverket. Det har blivit möjligt att stoppa varuflödet och utföra kontroll av varorna innan de frigörs, kontrollera om de kompletterande deklarationer inkommer i tid och ta ut förseningsavgift vid förseningar samt att varuundersökningarna har blivit betydligt enklare att utföra än tidigare.

Internrevisionen har även identifierat ett antal allvarliga brister i Avi ImEx. Bristerna utgörs bl a av att: aviseringarna saknar information om varorna vilket försvårar riskbaserade kontroller, Tullverket saknar vetskap om allt gods som aviseras även blir deklarerat samt att Tullverket inte kan säkerställa att inga kompletterande deklarationer inkommer för varor som inte har blivit aviserade.

Enligt internrevisionen finns det risk för att EU-kommissionen riktar kritik mot Tullverkets framtagna lösningen för *lokalt klareringsförfarande med notering i bokföringen*. Förfarandena som hanteras i Avi ImEx kommer även att ändras eller försvinna i den nya EU-tullagstiftningen som införs under 2016. Avi ImEx kan därför komma att få en kort livstid. Av denna

anledning anser inte internrevisionen att bristerna i Avi ImEx ska åtgärdas och att mer resurser ska läggas på utveckling av Avi ImEx. Tullverket bör istället lägga resurserna på att ta fram ett systemstöd för tullagerhanteringen.

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.

### **3.7 Årsredovisning 2013**

Internrevisionen har i enlighet med revisionsplanen översiktligt granskat Tullverkets årsredovisning för år 2013. Internrevisionen lämnar följande rekommendationer: Efter genomförandet av den översiktliga granskningen är internrevisionens bedömning att Tullverkets årsredovisning för 2013 är upprättad i enlighet med FÅB, följer ESV:s föreskrifter och allmänna råd samt att informationen i allt väsentligt är rättvisande. Till skillnad från internrevisionens vanliga rapporter har denna rapport formen av avvikelserapportering, dvs omfattar i huvudsak områden där förbättringar behöver åstadkommas.

Internrevisionen rekommenderar att Tullverket vidtar åtgärder för att identifiera användbar information till bedömningen av skattefelsfaktorn ”ej deklarerat gods”.

Internrevisionen rekommenderar att Tullverket i årsredovisningen för 2014 kompletterar redovisningen av uppbördsfelet med uppgifter om konstaterade och befarade uppbördsförluster. Internrevisionen rekommenderar att modellen för värdering av osäkra uppbördsfordringar ses över till delårsbokslutet 2014.

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.

### **3.8 Delårsrapport 2014**

Vid internrevisionens översiktliga granskning har det inte framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag inklusive beaktande av ESV:s föreskrifter och allmänna råd.

Vid delårsrapporten genomförde internrevisionen stickprov av ledningsgruppens kostnader för att följa upp efterlevnaden av den beslutade rutinen. Stickproven har omfattat utlägg, representation, resor, semestrar och övriga egna kostnader för perioden februari-juni 2014.

Internrevisionen ansåg att den upprättade delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat, kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Internrevisionens bedömning är att arbetet med upprättandet av delårsrapporten har löpt på bra och i enlighet med fastställd tidsplan.

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.



### 3.9 initialkontroll vid automatklarering - prisvalidering och handelsstatistik

För att finna felaktiga varuposter i import- och exportdeklarationerna och för att höja kvaliteten på statistikunderlagen som skickas till SCB utför Tullverket en prisvalidering på varuposterna. Syftet med denna granskning har varit att bedöma om prisvalidering fungerar som arbetssätt för att utföra initialkontroller i det automatklarerade flödet.

Frågorna som granskningen ger svar på är:

- Är beräkningsmetoden som används för prisvalidering tillförlitlig d v s renderar metoden ärenden med hög felfrekvens för manuell kontroll i röd-kanal i TDS-systemet och i Handelsstatistiksystemet?
- Sker ständiga uppdateringar och justeringar av beräkningsmetoden för att säkerställa att kvaliteten kan bibehållas för urvalet av misstänkt felaktiga varuposter?
- Görs uppföljning av handelsstatistikuppgifterna innan de skickas till SCB och är statistikunderlagen som Tullverket skickar till SCB tillförlitliga?

Två gånger per månad skickar Tullverket handelsstatistikuppgifter till SCB. Dessutom erhåller Tullverket varje månad en prisdatafil med acceptansgränser och riktvärden från SCB. Filer ligger till grund för utfallen i röd-kanal och i handelsstatistiken den följande månaden. För att finna felaktiga varuposter i import- och exportdeklarationerna och för att höja kvaliteten på statistikunderlagen som skickas till SCB utför Tullverket en prisvalidering på varuposterna. Syftet med denna granskning har varit att bedöma om prisvalidering fungerar som arbetssätt för att utföra initialkontroller i det automatklarerade flödet.

Vid prisvalidering beräknas poängen enligt en metod från SCB. Internrevisionen anser att det är positivt att Tullverket använder en metod som är framtagen och godkänd av SCB med anledning av att statistikunderlagen tas fram åt SCB.

Prisvalideringen utförs på varuposter i deklarerationer. Vid misstänkt stora fel som kan påverka handelsstatistiken hamnar varuposten i röd-kanal. Vid mindre misstänkta fel blir varuposten undanstyrd för analys av handläggare i efterhand. I år har 10-20 % av de utfallna varuposterna granskats. Andelen granskade varuposter som har blivit åtgärdade är samtidigt mycket hög - 75 % för export. Dessutom är variationerna i antalet granskningar mellan de olika månaderna mycket stor.

Tullverkets mål för handelsstatistiken är att 2500 utfall ska granskas per år. Inga andra mål är definierade. Internrevisionen anser att antalet utfallna varuposter som granskas på Tullverket bör ökas med anledning av att Tullverkets handelsstatistik utgör ett viktigt underlag för att SCB ska kunna bedöma tillståndet i Sveriges ekonomi. Dessutom bör Tullverket definiera nya mål för granskningen av handelsstatistiken eftersom det nuvarande antalsmålet inte leder till att handelsstatistiken blir fri från fel.

Av de rekommendationer som lämnades bedömdes ingen ha hög risk.

### 3.10 Hantering av oberoende och jäv

Granskningens syfte har varit att bedöma Tullverkets interna styrning och kontroll för hantering av oberoende- och jävsituationer.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen:

- Finns det tillräckligt tydliga styrande eller stödjande dokument inom Tullverket avseende hantering av situationer gällande oberoende och jäv?
- Finns det en medvetenhet inom verksamheten om hur oberoende- och jävsituationer ska hanteras?
- Har det inom Tullverket gjorts någon riskbedömning inom området, och i så fall har riskområden identifierats?

I grunden har myndigheterna ett ansvar för att garantera att regeringsformens krav på objektivitet, saklighet och opartiskhet uppfylls vid hanteringen av utredningar och ärenden. Grundläggande bestämmelser om jäv för myndigheter finns i förvaltningslagen (1986:223). Reglerna om jäv finns i 11 och 12 §§.

En jävssituation kan uppstå om en medarbetare t.ex. får i uppgift att hantera ett ärende som berör medarbetaren personligen, en släkting eller vän antingen direkt eller indirekt, såsom t.ex. företag ägt av närstående eller vän. Anställd ska inte handlägga ärende om det finns risk för jäv. Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv eller något liknande förhållande ska också enligt förvaltningslagen självant ge det till känna.

Internrevisionen har i granskningen gått igenom regelverk och material som har funnits på intranätet. Intervjuer har genomförts med ansvariga inom HR, RTA och VLS. En jämförelse har också genomförts med Skatteverkets, Kammarkollegiets och SIDAs interna regler avseende oberoende och jäv. Internrevisionen har även genomfört en enkät som utsänts till samtliga medarbetare i Tullverket. Svarsfrekvensen uppgick till 68 %.

Tullverkets interna styrning och kontroll inom området har förbättrats under tiden som granskningen har pågått. Information om jäv har tillkommit på intranätet och en handledning i etik har tagits fram. Internrevisionens samlade bedömning är ändå att den interna styrningen och kontrollen kan förbättras i vissa avseenden.

- I de styrande/stödjande dokumenten bör det förtydligas med vad som avses med jäv och för hur oberoende och jävsituationer ska hanteras.
- I de styrande/stödjande dokumenten bör det kompletteras med beskrivning av olika typer av jäv och exempel på olika jävsituationer.
- Tullverket bör ta ställning till de jävsituationer/jävsliknande förhållanden som redan föreligger och hantera dessa.
- Samtliga medarbetare inom Tullverket bör ges möjlighet att diskutera oberoende och jävsituationer med sin arbetsgrupp.

- Riskinventeringar bör göras av alla delar av verksamheten för att säkerställa att alla riskområden blir identifierade.

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.

### **3.11 Tullverkets certifiering av externa system**

Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns brister/risker med hanteringen och vid godkännandet av de externa EDI-systemen på Tullverket.

För att underlätta för företag att elektroniskt ansluta sig till Tullverkets IT-miljö har Tullverket godkänt ett antal EDI-system som kallas för de godkända systemen. EDI-systemen kan hantera föransökan, import, export samt utmeddelanden som till exempel elektronisk utlämningsedel UTL. En förteckning över de godkända systemen finns utlagd på Tullverkets websida. De utgörs av 24 EDI-system från 17 olika systemleverantörer.

Internrevisionen anser att konceptet med godkända system för den elektroniska uppgiftslämningen till Tullverket är bra och att det fungerar tillfredsställande. Det finns dock en del brister inom området. Det största problemet gäller organisationen där det inte är reglerat vem som har ansvaret för verksamheten och vem som har mandat att fatta beslut i olika frågor om verksamheten. Samtidigt står Tullverket de kommande åren inför flera stora förändringar som skapar osäkerhet och som påverkar konceptet med de godkända systemen. Förändringarna är:

- ny lagstiftning som tas fram inom EU
- Tullverket inför successivt det nya tulldatasystemet i verksamheten
- Tullverket har planer på att byta sin datamodell till WCO:s datamodell.

På grund av dessa förändringar är det ganska osannolikt att det nuvarande konceptet med de godkända systemen kan användas för de nya systemen utan anpassning. Därför anser internrevisionen att det inte är relevant att lägga kraft på att ändra och förbättra det nuvarande konceptet. Istället bör Tullverket göra en total översyn av hela området med elektronisk uppgiftslämning för att finna formerna för hur konceptet ska utformas och fungera i framtiden så att det uppfyller de nya kraven och förutsättningarna

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.

### **3.12 Hantering av tjänstepistoler (Vapenhanteringen)**

Granskningen är en oplanerad rådgivningsaktivitet på uppdrag av generaltulldirektören. Syftet med granskningen har varit att bedöma Tullverkets interna styrning och kontroll av tjänstepistoler. Övriga vapen har inte ingått i granskningen.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen

- Har korrekta beslut fattats om tilldelning av tjänstepistoler samt delegation av rätten att besluta om bärande av tjänstepistol?
- Är gällande föreskrifter och allmänna råd som Tullverket har utgivit om tjänstepistol ändamålsenliga?
- Följs/efterlevs föreskrifter och allmänna råd om tjänstepistol?

Enligt Tullverkets instruktion får föreskrifter meddelas om beväpning av tulltjänstemän för sådana situationer som avses i 24 kapitlet brottsbalken. Vem som har rätt att besluta om tilldelning av tjänstepistol samt behörighet att besluta om bärande av tjänstepistol framgår av Tullverkets arbetsordning. De tjänstemän inom Tullverket som kan bära tjänstepistol är spanare inom tullkriminalen, tjänstemän som beordrats att tillfälligt tjänstgöra som spanare inom tullkriminalen samt skjutinstruktörer

Beslut om tilldelning av tjänstepistol fattas ett par gånger om året för tjänstemän som har klarat kraven. Under 2013 fattades beslut om tilldelning av tjänstepistol för 23 tulltjänstemän. Vid granskningen har internrevisionen gått igenom den nationella liggaren där tilldelning av tjänstepistoler noteras. Internrevisionen konstaterar att det saknas anteckningar om datum för beslut om tilldelning av vapen till tjänstemän och de senaste tilldelningsbesluten fanns inte noterade i liggaren. På grund av dessa omständigheter är det inte möjligt att få fram exakt hur många gällande tilldelningsbeslut om tjänstepistoler som har finns. Internrevisionen uppskattar att det totalt finns ca 220 tulltjänstemän som har tilldelats tjänstepistol.

Fram till september 2013 hade chefen för tullkriminalen inom BB rätt enligt Tullverkets arbetsordning att delegera rätten att besluta om bärande av tjänstepistol. Därefter har ordningen ändrats och numera har chef för kompetenscenter denna behörighet. Vid granskningen noterades att två KC i sina delegationsbeslut hade hänvisat till fel paragraf i arbetsordningen, vilket därefter korrigerades. Dessutom noterade internrevisionen att ett KC inte hade observerat ändringen i arbetsordningen och korrekt delegationsbeslut hade därför inte fattats. Vid internrevisionens genomgång av besluten om bärande av vapen identifierades inga avvikelser. Däremot noterade internrevisionen att det finns skillnader mellan hur KC:na fattar besluten.

Vid de intervjuer som internrevisionen har genomfört under granskningen framkom att TFS:et i allt väsentligt fungerar bra och upplevs som ändamålsenligt men att vissa områden är i behov av uppdatering. Det finns några regleringar som är praktiskt svåra att efterleva eller tolka. Det pågår ett arbete med att uppdatera TFS:et och ett utkast har tagits fram av BB. De förändringar som föreslås i utkastet är relativt omfattande. Till TFS:et har dessutom utarbetats en intern regel om tjänstepistoler och ammunition som inte har funnits tidigare

För närvarande pågår behandling av förslaget hos Tullverkets rättsavdelning. Flera av de iakttagelser som internrevisionen har gjort under granskningen kommer att beaktas och omhändertas i det kommande TFS:et och den nya interna regeln.

Internrevisionens stickprov visar att Tullverkets föreskrifter och allmänna råd i allt väsentligt följs men att vissa avvikelser finns. KC:na hanterar nycklar till vapenfacken på olika sätt och för ett KC hade endast de enskilda tjänstemannen tillgång till vapenfacken. Två KC har inte fysiskt inventerat vapenfacken. Det saknas förteckning av inköpta vapen samt historik för respektive vapen. Enligt internrevisionen kan det därför inte med säkerhet fastställas att samtliga vapen som Tullverket har köpt in faktiskt finns upptagna på inventeringslistorna, vilket internrevisionen ser som en allvarlig brist.

Dessutom finns det olikheter i hanteringen på de olika KC:na vad gäller beslut, återkallelser, redovisning i vapenloggaren, dokumentation av skjutproven samt inventering. I övrigt har granskningen visat att den interna styrningen och kontrollen är relativt god.

I rapporten lämnades en rekommendation, som bedömdes ha hög risk.

- Internrevisionen rekommenderar att Tullverket genomför en fullständig inventering av tjänstepistoler.

### **3.13 Utbildningsverksamheten**

Granskningen har utförts i enlighet med internrevisionens revisionsplan för 2013.

Varje år fastställer Tullverket vilka centrala utbildningar som ska genomföras för Tullverkspersonalen de kommande åren. De centrala utbildningarna på Tullverket, där bl a grundutbildningarna för EH och BB ingår, ansvaras av Tullskolan.

Tullverkets utbildningsverksamhet är idag spretig med personal utspridd i hela organisationen. Internrevisionen har svårt att finna några logiska skäl som motiverar dagens uppdelning av utbildningsverksamheten. Därför anser internrevisionen att Tullverket bör utreda vilken organisationsstruktur som Tullverkets totala utbildningsverksamhet ska ha för framtiden.

Standarden på Tullverkets utbildningslokaler är mycket hög i Malmö och godkänd i Göteborg. Däremot är kvaliteten på utbildningslokalerna i Stockholm låg. Internrevisionen anser därför att utbildningslokalerna på T98 bör anpassas så att de blir ändamålsenliga.

Tullverket har sedan årsskiftet 2012/13 en ny lärplattform. Internrevisionen har noterat att endast en begränsad del av systemets funktionalitet för kursadministration, som t ex anmälan till kurser, används. Enligt internrevisionen bör användningen av lärplattformen ökas så att administrationen kring utbildningarna kan effektiviseras.

BB-aspiranterna får under grundutbildningen mer betalt än de sedan får på sin ordinarie tjänst. Dessutom utgör boendet, fria hemresor samt övriga ersättningar en stor kostnadspost i Tullskolans budget. Ett annat problem är att villkoren och ersättningsnivåerna har ändrats mellan

olika grundutbildningar. Internrevisionen anser därför att Tullverket ska fastställa och klargöra vilka villkor och ersättningar som ska gälla under grundutbildningen.

Tullskolan har under hösten 2013 infört en ny form av grundutbildning för EH baserad på lärplattformen. Under utbildningen har en del oklarheter uppstått om rollerna mellan EH och Tullskolan och ansvaret för eleverna under utbildningstiden. Enligt internrevisionen behöver dessa oklarheter redas ut.

Hösten 2014 ska en ny grundutbildning införas för BB. I denna grundutbildning är lärplattformen tänkt att utgöra grunden för teoridelen som ska bedrivas på distans på tre orter parallellt. Internrevisionen ser betydande risker med att BB:s grundutbildning ska genomgå så stora förändringar på en och samma utbildningsomgång. Internrevisionen anser därför att BB och Tullskolan bör se över hur den första versionen av den nya grundutbildningen ska utformas så att god kvalitet uppnås.

Nyanställda som börjar arbeta i stödverksamheten får idag ingen utbildning i Tullverkets verksamhet. För dessa personalkategorier kan det idag vara svårt att erhålla god baskunskap om Tullverkets verksamhet. Internrevisionen anser därför att Tullskolan ska sätta ihop olika grundläggande e-utbildningsmoduler av kärnverksamheten till en baskurs för dessa grupper. Kvalitetssäkring av undervisningsmaterialet i utbildningarna är ett problem idag. Internrevisionen anser därför att Tullskolan behöver ta fram en metod för kvalitetssäkring av innehållet i alla de centrala utbildningarna för att kunna garantera verksamheten en tillfredställande kvalitet på utbildningarna

I rapporten lämnades en rekommendation, som bedömdes ha hög risk.

- Internrevisionen rekommenderar att BB och Tullskolan samarbetar med att ta fram en gemensam lösning på hur den första versionen av den nya grundutbildningen ska utformas så att god kvalitet uppnås och där risker/problem som kan uppkomma under utbildningen beaktas.

### **3.14 Granskning av systemförvaltning,**

Granskningen har utförts i enlighet med internrevisionens revisionsplan för 2013. Granskningens syfte har varit att klargöra om systemförvaltning är effektiv ur ett Tullverksperspektiv. Följande revisionsfrågor har formulerats:

- Identifierar systemförvaltningen verksamhetens behov?
- Är systemförvaltningens arbetssätt harmoniserat inom Tullverket. Om inte - är det motiverat utifrån verksamhetens förutsättningar?
- Är systemförvaltningen ändamålsenligt redovisad, dvs. avspeglar den kostnaderna för systemförvaltningen?

Granskningen har omfattat systemförvaltningen inom Effektiv handel, Brottsbekämpningen och Administrationsavdelningen. Den tekniska systemförvaltningen på IT-avdelningen har inte omfattats av granskningen.

Internrevisionen konstaterar i granskningen att förutsättningar för att bedriva systemförvaltning skiljer sig mellan de granskade verksamheterna vilket också återspeglas i metodiken för att identifiera verksamhetens behov. Internrevisionen gör bedömningen att systemförvaltningen identifierar behov på ett ändamålsenligt utifrån verksamhetens förutsättningar.

I granskningen har det framkommit att det finns en viss harmonisering av arbetssätten inom verksamhetens systemförvaltning. Internrevisionen anser dock att det finns utrymme för förbättringar genom att ytterligare harmonisera arbetssätten, bl.a. för planering och rekommenderar därför att arbetssätten harmoniseras så långt som det är möjligt utifrån de förutsättningar som finns.

De granskade avdelningarna har olika struktur på hur och vad de redovisar kostnaderna och nedlagd tid i LIST. Effektiv handel redovisar på förvaltningskostnader, Brottsbekämpningen delar in redovisningen i områdena förvaltningsstyrning, stöd till användare, ändringshantering samt daglig drift och underhåll. Administrationsavdelningen redovisar huvudsakligen på den övergripande systemförvaltningskoden. Internrevisionen gör i granskningen bedömningen att Brottsbekämpningens indelning ger mer nytta ur ett styrningsperspektiv, bl.a. för att det är lättare att koppla budget till effekter och rekommenderar att systemförvaltningen i största möjliga utsträckning ensar hur de redovisar nedlagd tid och kostnader.

För att en verksamhet ska kunna bedömas som effektiv bör det finnas en god intern styrning och kontroll. Internrevisionen gör i granskningen den sammanfattande bedömningen att det finns brister inom den interna styrningen och kontrollen som påverkar den övergripande bedömningen av effektivitet. Internrevisionen konstaterar i granskningen att Tullverket saknar en förvaltningsmodell vilket är en grundläggande brist i den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen konstaterar vidare att det finns en övergripande styrning av Tullverkets förändringsarbete men att det svårt att följa hur styrningen påverkar systemförvaltningen längst ut i verksamheten. Bedömningen av systemförvaltningen kompliceras också av att det finns skillnader i organisation och arbetssätt. Systemförvaltningen saknar också mål vilket bidrar till att det är svårt att bedöma om verksamheten bedrivs effektivt. Internrevisionen rekommenderar därför att systemförvaltningen inom varje avdelning tar fram interna mål för sin verksamhet.

Internrevisionens sammanvägda bedömning är att systemförvaltningen bedrivs effektivt ur de granskade avdelningarnas perspektiv men inte ur ett övergripande Tullverksperspektiv

Ingen hög risk bedömdes finnas av de rekommendationer som lämnades i rapporten.

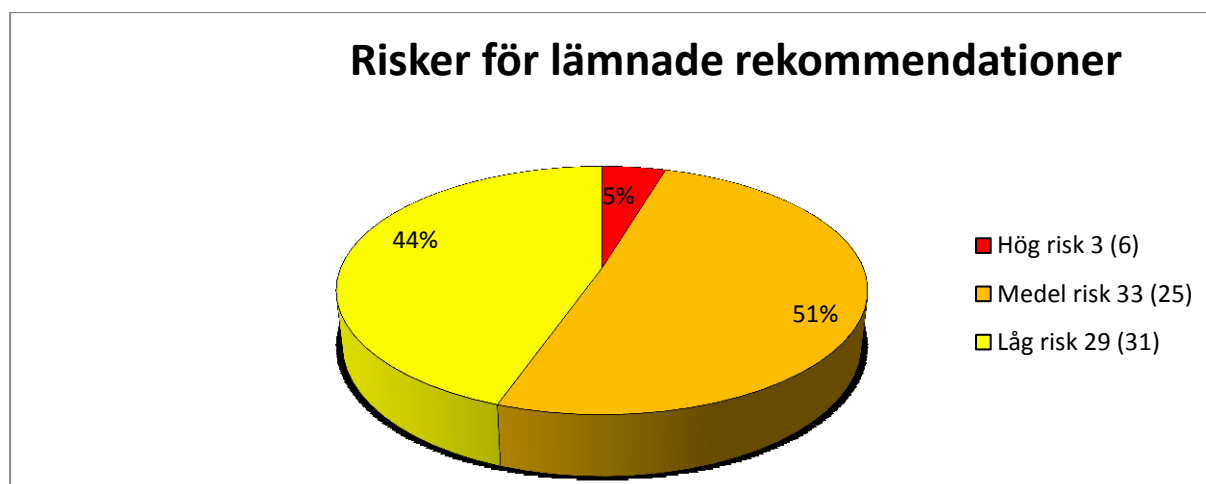
### 3.15 Sammanställning och analys av lämnade rekommendationer

Sammanlagt har 65 (62) rekommendationer lämnats i ovanstående rapporter. Internrevisionen har under 2014 tillämpat den nya graderingsskala som togs fram 2013.

Bedömning	Beskrivning
Röd - Mycket väsentlig brist	Brist som allvarligt påverkar Tullverkets måluppfyllelse enligt instruktion eller regleringsbrev och/eller medför stora negativa konsekvenser för Tullverkets verksamhet och/eller innebär att Tullverket inte uppfyller myndighetsförordningens krav på - Effektivitet - Lagenlighet - Redovisning - Hushållning.
Orange - Väsentlig brist	Brist som påverkar den granskade verksamheten så att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.
Gul - Mindre väsentlig brist	Brist som inte påverkar den granskade verksamhetens måluppfyllelse men som medför negativa konsekvenser för verksamheten.

Den nya graderingen av rekommendationerna har tagits väl emot av verksamheten ( se ävenavsnitt 6.1 Intern kvalitetsbedömning).

De 65 rekommendationerna fördelar sig enligt följande:





## 4 Uppföljning av genomförande av beslutade åtgärder med anledning av internrevisionens rekommendationer

### 4.1 Revisionsåren 2009-2012

Internrevisionen har följt upp genomförandet av de åtgärder som generaltulldirektören har beslutat om med anledning av de rekommendationer som internrevisionen lämnat i granskningar enligt 2009-2012 års revisionsplaner. Internrevisionen har gått igenom status för samtliga rapporter för denna period. För vissa granskningar skulle en ny granskning behöva göras eftersom förutsättningarna i organisationen, ansvarsförhållanden etc. har förändrats avsevärt sedan granskningen utfördes. Detta kan medföra att de lämnade rekommendationerna inte längre är relevanta. Sådana granskningar har internrevisionen beslutat att inte fortsätta följa upp. Bedöms risken för området som hög vid internrevisionens riskanalys så kommer en ny granskning att genomföras framöver. Internrevisionens sammanfattande bedömning av genomförandet av de åtgärder som beslutats av generaltulldirektören framgår nedan.

Granskningar	Internrevisionens bedömning
Hantering av information, TV0-2010-150.	Alla beslutade åtgärder är genomförda förutom en åtgärd (6.2.3 Säkerhet på HR). Uppföljningen fortsätter
Tullverkets hantering av interna oegentligheter, STY-2011 - 659	Ett nytt beslut om åtgärder har fattats under 2014. En åtgärd återstår att genomföra.
Rutiner för självutvärdering av tillämpningen av förordningen om tullfrihet vid import av krigsmateriel, dnr STY-2011-770	Beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Brottsbekämpningens arbetssätt – informationshantering i förundersökningar, STY-2011-618	Beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Tullverkets medverkan i GOB-arbetet, STY-2011-431	Åtgärderna är genomförda och uppföljning av granskningen avslutas.
Förändringsprogrammet - Ett integrerat och effektivt Tullverk, STY-2012-70	Beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Tullager, STY-2012-129	Beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Intern styrning och kontroll på Brottsbekämpningsstaben, STY-2012-183	Under 2015 kommer en ny gemensam stab för BB och EH att bildas. Det är därför inte meningsfullt att fortsätta uppföljningen för denna granskning utan i så fall får en ny granskning genomföras. Uppföljningen avslutas härmed.
Kontroll av gods i legala flödet, STY 2012-786	Beslutade åtgärder har genomförts. Uppföljningen avslutas.

Godsklarering vid Norgegränsen, STY-2012-384	Beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Administrativa system, STY-2012-447/Behörigheter	Beslutade åtgärder har genomförts. Uppföljningen avslutas.
Tullverkets hantering av löneförmåner, STY-2012-510	En åtgärd återstår.

## 4.2 Revisionsåret 2013

För granskningar enligt 2013 års revisionsplan gör internrevisionen följande bedömning av de aktiviteter som pågår/har pågått med att genomföra de åtgärder som har beslutats av general-tulldirektören i enlighet med nedanstående.

Granskningar	Internrevisionens bedömning
Utbildningsverksamheten, STY 2013-637	Ett par åtgärder genomförda. Uppföljning fortsätter.
Skattefelet STY 2013-112	Flera åtgärder genomförda men arbete pågår.
Samverkan mot tullbrottslighet STY 2013-66	De beslutade åtgärderna har genomförts. Uppföljningen avslutas.
Tullverkets rättsliga processer avseende uppbörd STY 2013-51	De beslutade åtgärderna är genomförda. Uppföljningen avslutas därmed.
Intern kvalitetssäkring av efterlevnad av styrdokument vid handläggning inom Effektiv handel STY 2013-368	De beslutade åtgärderna är genomförda. Uppföljningen avslutas därmed.
Sambandsmän STY 2013-622	Ändringar i organisation och ansvar har genomförts under året, vilket har medfört att de beslutade åtgärderna inte riktigt är aktuella. Ett nytt beslut om åtgärder har därför fattats.
Investeringsprocessen STY 2013-385	De flesta åtgärderna är genomförda. Vissa åtgärder är ett pågående arbete. Uppföljningen avslutas därför.
Behörighetshanteringen STY 2013-364	De beslutade åtgärderna har genomförts. Uppföljningen avslutas.
Systemförvaltningen ; STY 2013-762	Åtgärder ska vara genomförda första kvartalet 2015
Utlägg och reseersättningar, STY 2013-162	De beslutade åtgärderna har genomförts. Uppföljningen avslutas.
Granskning av Tullverkets hantering av tjänstepistoler, STY 2013-687	De beslutade åtgärderna är genomförda.

## 4.3 Revisionsåret 2014

Internrevisionen har även genomfört uppföljning av beslutade åtgärder för vissa granskningar från revisionsåret 2014.

Granskningar	Internrevisionens bedömning
--------------	-----------------------------

Avi ImEx, STY 2014-155	Alla beslutade åtgärder har vidtagits. Uppföljningen avslutas.
Åtgärder vidtagna efter KOM/ECA-rapporter, STY 2014-331	Åtgärderna är delvis genomförda. Uppföljningen fortsätter.
Självutvärdering av hantering av import av vissa vapen och militär utrustning, STY 2014-254	Åtgärder med de beslutade åtgärderna pågår
Handläggningstider och balanser vid Tullkrim-avdelningarna, STY 2014-295	Arbete med de beslutade åtgärderna pågår.

## 5 Resultat av internrevisionens arbete

### 5.1 Riskområde 2014 för internrevisionens egna arbete

Internrevisionen har genomfört en riskanalys av internrevisionens egen verksamhet. I denna riskanalys har två områden framkommit som vi bedömer har hög (6) sammanvägd risk:

- Risk att rapporterna inte blir klara i tid.

Under året har vi noterat att flera rapporter, av olika anledningar, har blivit senare än planerat. Detta ställer till problem i vår planering eftersom vår funktionen är liten. Ett antal åtgärder har under genomförts för att förbättra punktligheten i avrapporteringen. För att få en mer en realistisk tidsplanering har en mall för tidsplanering tagits fram samt bättre avstämning mot gjord tidsplanering under granskningen..

Vid flera tillfällen under 2013 har olika situationer uppstått kring sakgranskningsmomentet av rapporterna. Vi har därför noterat följande risk:

- Risk att våra rapporter innehåller sakfel p g a brister i sakgranskningen i verksamheten.

Internrevisionen har under året fortsatt arbetet med att utveckla och förbättra rutinerna för sakgranskning av rapporterna.

### 5.2 Övriga resultat 2014

Mått	Resultat
Antal genomförda revisioner i förhållande till beslutad revisionsplan.	93 % (100 %).
Antal revisioner som genomförs inom den tid som fastställts i granskningsplanen.	22% (46 %).

Revisorns checklista ifylld i samtliga granskningar.	Har fyllts i för samtliga granskningar.
Revisionschefens checklista är genomgången en gång per revisor och revisionsår.	Har gjorts för en granskningsakt per revisor och även för revisionschefen.
GD ska besluta revisionsplanen innan revisionsåret påbörjas.	Beslut fattades 24 november 2014
75 % ska ha svarat instämmer helt/delvis på frågan ”Jag anser att revisionen tar upp väsentliga frågor och har förutsättningar att bidra till att verksamheten förbättras” i internrevisionens enkät.	81 % svarade instämmer helt/delvis på fråga i genomförd enkät efter granskning (94 %).
75 % ska ha svarat instämmer helt/delvis på frågan ”Jag anser att revisionsrapporten är sakligt riktigt och tydlig” i internrevisionens enkät.	76 % svarade instämmer helt/delvis på fråga i enkät efter genomförd granskning (97 %).
75 % ska ha svarat instämmer helt/delvis på frågan ”Jag anser att revisionsrapporten lämnar relevanta, genomförbara och tydliga rekommendationer” i internrevisionens enkät.	90 % svarade instämmer helt/delvis i enkät efter genomförd granskning (88 %).
Antalet certifierade internrevisorer ska uppgå till minst 2	2 av internrevisorer är certifierade. Dessa två revisorer har flera certifieringar, totalt 5 stycken.
Utbildningsplanen som läggs vid utvecklingsplanen ska följas till 80 %	Detta mål har inte mätts under året eftersom utvecklingsplanerna i år inte var så konkreta att det är möjligt att säga om målet har uppnåtts eller inte.

## 6 Internrevisionens kvalitetsarbete

### 6.1 Intern kvalitetsbedömning

Arbetet med att utveckla internrevisionens metoder och arbetssätt har fortsatt under 2014.

Enligt internrevisionens rutiner ska ett antal granskningar varje år väljas ut där de granskade ombeds att besvara en enkät kring internrevisionens arbete. Under 2014 har internrevisionen genomfört enkäter för fyra granskningar (34 % av de granskningar i revisionsplanen som var färdiga vid årsskiftet 2014/15). Totalt har 21 (30) personer besvarat enkäterna och svarsfrekvensen har varit 90 % (91 %). Av svaren på enkäterna kan det konstateras att de flesta är mycket positiva till internrevisionens arbete. Mest nöjda är de svarande med den nya graderingen för rekommendationer och att revisorerna är konstruktiva, positiva och har ett professionellt uppträdande.

Internrevisionen har sammantaget fått ungefär samma omdömen som för 2013. Frågorna kommunikation under granskningen, om revisionsrapporten är saklig och riktig och information på intranätet har fått något sämre resultat än tidigare. Ingen fråga har i enkäten har fått under 75 % för instämmer helt eller delvis.

Vartannat år genomför internrevision även enkät till ledningsgruppen. I enkäten 2014 fick alla frågorna 100% för instämmer helt eller delvis. Frågorna om den nya graderingen av rekommendationer som använts 2014, om dialogen med internrevisionen samt frågan om internrevisionen arbetar för ett bättre Tullverk<sup>3</sup> fick omdömet 100 % instämmer helt. Den fråga som fått sämst omdöme är om de rekommendationer som internrevisionen lämnar i revisionsrapporterna är relevanta, jämförbara och tydliga (instämmer helt 33,3 %; instämmer delvis 66,7 %).

Under en temadag utbyttes erfarenheter med kollegor från andra statliga myndigheter. Internrevisorerna har även gått igenom varandras granskningsakter i kompetensutvecklande syfte.

## 6.2 Extern kvalitetsbedömning

Under 2014 har internrevisionen haft löpande informationsutbyte med Riksrevisionen. Inga externa kvalitetsbedömningar har genomförts.

## 7 Organisatoriskt oberoende

Internrevisionen har under året rapporterat funktionellt till generaltulldirektören. Enligt internrevisionen har verksamheten i enlighet med internationella standards haft ett organisatoriskt oberoende som har medfört att det har varit möjligt att utföra uppdrag och skyldigheter i övrigt.

INTERNREVISIONEN



Lars B Rosenlund

---

<sup>3</sup> Internrevisionens mål



**Tullverket**

Box 12854, 112 98 Stockholm

Telefon: 0771-520 520

[tullverket.se](http://tullverket.se)